

İKV BİLGİ NOTU

AVRUPA SAVUNMA AJANSI UZUN DÖNEM İNCELEME RAPORU

Deniz Bal, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Savunma Ajansı (*European Defence Agency- EDA*) Yönetim Kurulu'nun 28 Mayıs 2024 Salı günü yaptığı toplantıda, AB üye ülkelerinin savunma bakanları Ajansın 2024 Uzun Dönem İnceleme Raporu'nu onayladı. Savunma bakanları hali hazırda EDA'nın var olan üç temel görevine iki yeni görev daha ekleme kararı alarak EDA'nın görev sayısını beşe çıkarttı. Asıl hedefi stratejik rehberlik olan rapor, Üye Devletleri askeri yeteneklerin tam gelişim döngüsü boyunca daha güçlü bir şekilde desteklemeye odaklanmaktadır.¹ 2017 yılında ilk kez yayımlanan Uzun Dönem İnceleme Raporu'nun ardından jeopolitik durum ve Avrupa'daki güvenlik durumunun ciddi bir şekilde değişim göstermesi nedeniyle 2024 Uzun Dönem İnceleme Raporu² önceki raporlardan farklılıklar içeriyor.

EDA'nın Üye Devletleri desteklemeye yönelik beş temel görevi şu şekilde sıralanabilir:

- AB Üye Devletleri'nin silahlı kuvvetlerinin gerçekte ihtiyaç duydukları yeteneklere sahip olmasını sağlamak için AB düzeyinde ortak ihtiyaç ve önceliklerin belirlenmesi;
- AB savunmasının geleceğini hazırlamak için iş birlikçi savunma araştırması, teknolojisi ve yeniliğini mümkün kılmak;
- Birlikte çalışabilirliği sağlarken gereksinimleri uyumlu hale getirmek ve ortak yetenek geliştirme çalışmalarına katılmak;
- Yetenek eksikliklerini doldurmak için ortak satın alma yönünde talebin toplanması;
- AB sivil ve savunma politikalarıyla arayüz oluşturmak ve savunma bakanlarının ortak pozisyonlarını dile getirmek.

¹ Avrupa Savunma Ajansı, "EU Defence Ministers approve reinforced mandate for EDA", 28.05.2024, <https://eda.europa.eu/news-and-events/news/2024/05/28/eu-defence-ministers-approve-reinforced-mandate-for-eda#:~:text=As%20strategic%20guidance%20given%20to,development%20cycle%20of%20military%20Ocapabilities.>

² Avrupa Savunma Ajansı, "2024 LONG-TERM REVIEW, EDA as the intergovernmental Defence Nexus at EU level – Supporting MoDs along all the steps of the capability development cycle & beyond", 28.05.2024, <https://eda.europa.eu/docs/default-source/documents/2024-long-term-review-of-the-european-defence-agency.pdf>

AB Paydaşlarıyla İş Birliğini Tamamen Güçlendirme Hedefi

EDA, AB sivil politikalarının savunma ihtiyaçlarını uygun şekilde yansıtmalarını sağlamak için ilgili AB kurumları, organları ve ajanslarıyla yakın iş birliği yapmayı hedeflemektedir. Ayrıca EDA, Avrupa Dış Eylem Servisi ve Komisyon hizmetleriyle daha güçlü ve daha yapılandırılmış bağlar kuracak ve uzmanlığıyla yetenek geliştirme döngüsü ve ötesine ilişkin mevcut ve gelecekteki AB savunma girişimlerine, politikalarına ve mevzuatına katkıda bulunacaktır.

Savunma bakanlarının ortak pozisyonlarını dile getirmek ve mevcut ve gelecekteki AB savunma girişimleri, politikaları ve mevzuatının tutarlı bir şekilde uyumlaştırılmasını sağlamak için EDA, kolaylaştırıcı ve uygun olduğu durumlarda AB içinde dengeleyici bir aktör olarak hareket edecektir.

EDA'nın bu hedeflerine ulaşabilmesi için Üye Devletler, EDA'nın, Avrupa Komisyonunun Avrupa Savunma Teknolojik ve Endüstriyel Üsleri karşısında büyüyen faaliyetlerine anlamlı bir şekilde dahil olmak için yetkilendirilmesini sağlanacaktır.

Ortak Çıkarlar için Üçüncü Taraflarla İş Birliğinin Geliştirilmesi

İleriye yönelik, EDA'nın üçüncü taraflarla olan iş birliği katma değer, karşılıklı yarar ve mütakabiliyet temeline dayalı olmaya devam edecektir. EDA, savunma bakanlarının yönlendirmesi altında, koşullar izin verdiği anda Ukrayna ile iş birliğini genişletmeye çalışacak ve idari düzenlemelere ilişkin yeni taleplerin özelliklerini değerlendirecektir.

NATO ile karşılıklı yarar sağlayan iş birliğinin daha da güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır ve bu, gizli bilgilerin alışverişine ilişkin bir düzenlemenin ve EDA Konseyi kararında öngörüldüğü gibi bir idari düzenlemenin imzalanması yolunda bir karar alınmıştır.

EDA-NATO İş Birliğinin Hızlandırılması

EDA, AB-NATO iş birliği ve ilgili ortak eylemlere ilişkin üç ortak deklarasyonun siyasi şemsiyesi altında kapsayıcılık, mütakabiliyet, açıklık ve şeffaflık ilkelerine tam saygı göstererek gerçekleştirilen AB-NATO iş birliğine önemli bir katkıda bulunmaktadır. Burada ana hedef ise ilgili faaliyetler hakkında karşılıklı farkındalığın sağlanması, tamamlayıcılığın teşvik edilmesi ve gereksiz tekrarlardan kaçınılmasıdır.

Operasyonel alanlarda savunma planlaması ve yetenek geliştirmeden standardizasyona, savunma araştırmalarına, teknoloji ve inovasyona ve savunma sanayiyle etkileşime kadar çok sayıda ortak çıkar konusu üzerinde iş birliği geliştirilmiştir. Savunma planlaması ve yetenek geliştirme konusunda, müttefik olan Üye Devletlerin tek kuvvet kümesine sahip olduğu düşünülerek, çıktılarının tutarlılığını sağlamak için EDA ve NATO iş birliği, NATO

Savunma Planlama Süreci ile yüksek yoğunluklu gereksinimlere odaklanan Kapasite Geliştirme Planı arasındaki artan yakınlaşmaya dayanarak daha da büyümesi düşünülmektedir.

Böylelikle, bu raporla beraber, EDA'nın görev tanımının güncellenmesi, Avrupa'da kötüleşen güvenlik ortamını ve 2017 yılında EDA'nın uzun dönem incelemesinin son onayından bu yana EDA'nın AB savunma ortamında gelişen rolünü tam olarak yansıttığına inanılmaktadır. EDA'nın, AB düzeyinde ülkelerin savunma ihtiyaç ve gereksinimlerine yönelik planlama, önceliklendirme ve yönetim desteği için hükümetler arası bağlantı noktası olarak hareket etmesi planlanmaktadır³.

³ Avrupa Savunma Ajansı, "FACTSHEET: EDA LONG-TERM REVIEW 2024", 28.05.2024, <https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/factsheet-eda-ltr-2024.pdf>